

Alžběta Horáková, ČVUT
Studentský dům na Staroměstském náměstí.

Oponentní posudek diplomové práce
Michal Šiška

26.1.2022

Téma historie dostavby Staroměstské radnice je odbornému publiku asi důvěrně známé. Autorka ho stručně a přehledně shrnuje v rešeršní části své práce.

Méně známé je možná úsilí Emila Příkryla a jeho studentů ŠA AVU (včetně Ondřeje Císlera), kteří se pokoušeli před časem navrhnout obnovu Staroměstského náměstí za pomoci hmoty Krenova domu. Úhelného kamene, jež by snad mohl ukončit letitou neschopnost náměstí dořešit pouze radnicí.

To je kořen zadání, doplněný o specifický účel – studentský dům. Zadání vpravdě ideální, deklaratorní a u nás, bohužel, stále protestní. Že by vysoké školy měly zůstat v srdci města, dosvědčí namátkou téměř každé italské univerzitní město. U nás třeba hrdinná dostavba dílen UMPRUM.

Alžběta Horáková tedy vychází z dané půdorysné stopy, do značné míry hmoty, i účelu. K hodnocení zůstává provedení.

Oceňuji dobrou a srozumitelnou dispozici, funkční schéma (od frmolu dole ke klidu nahoře), hierarchii prostorů (hezky se projevuje směrem ven), pasáž od plácku před sv. Mikulášem na Staroměstské náměstí, intimní prostor podkrovních studoven obklopujících „tajnou“ terasu, milý motiv koncových schodišť. Alžběta Horáková navazuje sama na sebe a svůj krásný (!) návrh tržnice do Wilsonové ulice z jednoho z předešlých ročníků ve stejném atelieru.

Trochu mi vrtá hlavou prostřední páteř nosné stěny v některých podlažích, nebyla by přesnější s lehčími podporami nebo bez nich? Je třeba prostorově dělit souvislý sál stejného užití na obou stranách, tj. stojí ztráta celistvosti za efekt „zrcadlového odrazu“? Nakonec proč ne, ale je to kontrolovaný prostorový záměr, nebo spíš způsob, jak se graficky vypořádat s rozponem nad nepravidelným pětiúhelníkem?

Vůbec, rád bych se dočetl více PROČ. Nemyslím urbanistický koncept, ten je obhájen jinde, ani dispozice, kudy se k nim došlo atd., ty jsou fajn, ale proč je dům takhle „retro“. Protože vychází ze staré stopy? Stojí ve starém městě? Protože reprezentuje konzervativní instituci? Je univerzita konzervativní? Jsou takoví studenti? A má to tak všechno být? Je taková Alžběta? Pražské publikum? Není neschopnost dostavět náměstí (a stavět obecně) dána něčím jiným, nehledě na tvarosloví konkrétních návrhů? Domnívám se, že jestli celá historie předešlých soutěží něco ukazuje především, pak je to svědectví o tvorbě dané doby. A ptám se sám sebe (a odpověď nemám), jestli tahle vizualita je náš Zeitgeist. A dále, neměl by současný dům cíleně v konceptu pracovat s energetickou rozvahou, šetrnými zdroji, sluncem? Nebo je vlastně tradiční dům v něčem chytrější než tohle všechno dohromady? Nevím, srozumitelně podaný vhled do motivace, do myšlení, mi v prezentaci chybí.

V ilustraci vývoje návrhu vidím v koláži použitou fasádu Adama Khana; je z ní cítit náznak krásy. Výtvarný esprit se ale pro mě cestou od konceptu k detailu někam ztratil a finální výraz domu se mi – přes zřetelnou snahu – jeví nikoliv sofistikovaně, výtvarně, opečovaně, nenápadně, jak možná bylo zamýšleno (což by byla jistě platná varianta, protože hvězda zazáří vedle, hezky je to ilustrováno zákresy kde dům nestojí sám, s vloženou aulou nebo alespoň hmotou místo radnice), ale spíš nudně.

A pak, lze restaurovat původní situaci před asanací vložení hmoty, která zaslepuje celou komponovanou osu Pařížské, co mezitím vznikla, aniž by návrh na tento fakt reagoval? Nakonec i původní Krenův dům se obracel do každé ze svých pěti stran průčelím komponovaným adekvátně situaci. A třeba to možné i je, ale myslím, že tenhle „památkářský“ kabát, který dům nese, a který má snad ambici nedráždit, je vlastně v příkrém kontrastu s hrubostí, kterou Pařížskou uzavírá.

Realizovaný Krenův dům Alžběty Horákové bych jako Pražan, autorka nechť prosím odpustí, vidět nechtěl. Tenhle úkol je strašně těžký a všichni „víme, že nevíme“ ještě dlouho po škole, vlastně pořád. Její práce ale jistě prokazuje odpovídající školení a dovednosti a snad ji i posunula v přemýšlení nad náročným úkolem, tedy vřele a s čistým srdcem doporučuji absolutorium, přeji hodně štěstí v tvorbě a děkuji.

PS: Hodnocení diplomanta písmenem (známkou) nepovažuji za relevantní. Navrhuji tedy „A“, tzn. doporučuji k absolutoriu.